¶ Huic opi. Hiero⁹
ꝑmittit ꝓlogum · in q̃
oſtẽdit quia ad certũ
ordinem digeſtionis
ſecundũ grecoſ epiſto
las redegit · ⁊ veritatẽ
in tranſlatione ſerua/
uit · qḋ nõ alij ante ſe.

Canonice dicunt̃ he
epiſtole . vel ideo · q̃a
in canone eccleſiaſtice
ſcripture recepte ſunt
vel q̃a regulã ſupplẽt
docent nanq̨ cuſtodi
am in fide: tolerantiã
in ꝑſecutione. Inſtru
unt etiã ad alias vir/
tutes multas.

¶ Prologus Hieronimi in epi/
ſtolas canonicas.

NOn ita or
do ẽ apud grecos
qui integre ſapiũt
⁊ fidem rectam ſe
ctant̃ · epiſtolaruꝫ
ſeptẽ que canonice nũcupantur:
ſicut in latinis codicibus inuenit̃
Qḋ quia petrus primus ẽ in nu/
mero apoſtoloꝝ: prime ſunt etiaꝫ
eius epiſtole in ordine ceterarum
Sed ſicut euangeliſtas dudũ ad
veritatis lineã correxim⁹: ita has
proprio ordini deo iuuante reddi
dimus. Eſt em̃ vna earũ prima ia
cobi. petri due. iohãnis tres. ⁊ iu
de vna. Que ſi ſic vt ab eis dige/
ſte ſunt · ita quoq̨ ab interpretan
tibus fideliter in latinũ eloquiuꝫ
verterent̃ · nec ambiguitatẽ legen
tibus faceret: nec ſermonum ſeſe
varietas impugnaret. illo preci/
pue loco: vbi de trinitatis vnitate
in prima iohãnis epiſtola poſitũ
legimus. in qua etiã ab infidelib⁹
tranſlatoribus multũ erratũ eſſe
a fidei veritate comꝑimus. trium
tantũmodo vocabula hoc ẽ aque
ſanguis ⁊ ſpiritus in ipſa ſua edi
tione ponentes. ⁊ patris verbiq̨
ac ſpiritus teſtimoniũ omittẽtes.
In quo maxime ⁊ fides catholica
roborat̃: ⁊ patris ⁊ filij ⁊ ſpiritus/
ſancti vna diuinitatis ſubſtantia
cõprobatur. In ceteris vero epi/
ſtolis quantum a noſtra alioꝝ di
ſtet editio lectoris prudentie dere
linquo. Sed tu virgo chriſti eu/
ſtochiũ dum a me impenſius ſcri
pture veritatẽ inquiris: meã quo
dammodo ſenectutẽ inuidorũ dẽ
tibus vel morſibus corrodendaꝫ
exponis. Qui me falſariũ corru/
ptoremq̨ ſanctarũ ſcripturarum
ꝓnunciant. Sed ego in tali opere
nec emuloꝝ meorum inuidentiaꝫ
ꝑtimeſco: nec ſancte ſcripture ve/
ritatẽ poſcentibus denegabo.

¶ Prologus Hieronimi in epi/
ſtolam ſancti iacobi.

IAcobus qui frater
domini appellat̃: ex cognomento
iuſtus. vt nonnulli exiſtimant · io
ſeph ex alia vxore ieſca eum genu
iſſe. vt mihi videt̃ · filius marie ſo/
roris matris domini: cuius iohã/
nes in libro ſuo memit. Hic poſt
paſſionẽ dñi ſtatim ab apoſtolis
ordiat⁹ hieroſolimoꝝ epũs: vnã
tantũ ſcripſit epiſtolã que de ſeptẽ
catholicis eſt · que ab alio ſub no/
mine eius edita aſſerit̃: licet ꝓce/
dente tẽpore obtinuerit autorita/
tem. Egeſipp⁹ de iacobo ait. Su
ſcepit eccleſiam hieroſolime poſt
apoſtolos iacobus · cognomento
iuſtus · hic de vtero matris ſanct⁹
fuit · vinũ ⁊ ſiceram nõ bibit · car/
nem nullã comedit · nunq̃ atton/
ſus eſt · nec vnctus vnguento: nec
vſus balneo. Hic ingrediebatur
ſanctaſanctoꝝ · veſtibus laneis ñ
vtebat̃ · ſed lineis · ſolus ingredie
bat̃ templum · fixis genibus ꝓ po
pulo precabat̃: intantũ vt camelo
rum duriciaꝫ traxiſſe eius genua
crederent̃. Egeſippus ⁊ clemẽs di
cunt · mortuo feſto qui iudeam ꝓ/
curabat · albinũ ſucceſſorem eius
miſſum a nerone · qui dum nec ad
ꝓuinciam veniſſet · annanus pon
tifex adoleſcẽs anani filius · de ge
nere ſacerdotali · ꝯcilium cõgrega
uit: ꝯpellens publice iacobum vt
chriſtũ negaret. Contradicentẽ la
pidari iuſſit. Qui cũ ꝑcipitat⁹ de
pinna tẽpli · ꝯfractis cruribus ſe/
mianimis diceret: Domine igno/
ſce illis. Fullonis fuſte i cerebro
ꝑcuſſus interijt. Joſephus ait ꝙ ꝓ
pter eius necẽ ſubuerſaꝫ hieruſa
lem creditũ ſit. Teſtant̃ acta apo
ſtoloꝝ multa de eo. Trigita ãnis
hieroſolimã rexit · vſq̨ ad ſeptimũ
neronis annũ. Juxta templũ vbi
ꝑcipitatus fuerat ſepultus ẽ titu
lum vſq̨ ad obſidionẽ titi ⁊ adria
ni notiſſimũ habuit. Quidam pu
tant eum in monte oliueti ꝯdituꝫ
ſed falſa eoꝝ opinio eſt.

¶ Argumentũ in epiſtolã iacobi.

IAcobus apoſtolus
ſanctum inſtituit clerũ · de cultura
celeſtium ꝑceptorum ⁊ regula ca/
tholice obſeruãtie ⁊ de inuicte pa
tientie maieſtate · ⁊ de reuelatione
plurimoꝝ: ⁊ de mandatione magi
ſtrorum.

Catholicis. Ca/
tholice dicunt̃ he epi
ſtole. i. vniuerſales · a
fide vniuerſalis eccle
ſie nõ diſcordãtes. vl
canonice. i. regulares
ad diſtantiam earum
quas fecerunt pſeudo
ſub noibus ap̃lorum

¶ Septẽ ſunt he epi
ſtole. ꝓpter ſeptẽ do/
na ſancti ſpiritus. vel
ꝓpter fidẽ ſancte trini
tatis quã ꝯtinent que
ꝑ quattuor mundi ꝑ
tes diffuſa ẽ. Pria po
nit̃ epiſtola iacobi · ñ
quia primũ ſcripta fu
erit: ſꝫ ꝓpter dignita/
tem. quia ſcripta ẽ iu/
deis · q̃ digniores erãt
quia dominus in pro
pria ꝑſona ꝑdicauit
illis · ⁊ propter eos fue
rat miſſus · ⁊ ipſi pri/
mum fidẽ ſuſceperant
quoꝝ epiſcopus iaco
bus iſte fuerat ordina
tus. Secũda petri po
nit̃: quia electis adue
nis grece ꝓſelitis ſcri/
pſit. i. de gẽtilitate ad
iudaiſmum · de iudaiſ
mo ad euangelice ele
ctionis gratiam con/
uerſis.

¶ Legim⁹ occiſo be/
ato ſtephano · quia fa
cta ẽ ꝑſecutio magna
i illa eccleſia que erat
hieroſolimis: ⁊ omẽs
diſperſi ſunt ꝑ regio/
nes iudee ⁊ ſamarie ꝑ
ter apoſtolos. His er
go diſperſis q̇ ꝓpter
iuſticiã paſſi ſunt: mit
tit hãc epiſtolã. Scri
bit etiã illis · qui ꝑce/
pta fide chriſti necdũ
opibus ꝑfecti eſſe cu/
rabant. Necnõ etiaꝫ
⁊ eis · qui fidei exortes
durabãt. Qui ⁊ ipſã
in credentib⁹ quantuꝫ
valuere ꝑſeq̇ ⁊ ꝑtur/
bare curabant. Qui
tamen omnes in diſꝑſione fuerũt varijs caſibus a patria ꝓfugi · ⁊ in nume
ris cedibus mortibuſq̨ ⁊ erũnis vbicũq̨ erãt ab hoſtibus oppreſſi. Itaq̨
iuſtos hortat̃: ne in tentationibus a fide deficiãt. peccantes caſtigat ⁊ ad/
monet · vt a peccatis ſe ꝯtineant · virtutibus ꝓficiant. Ne infructuoſum ſi/
bi ſit immo etiã damnabile ꝙ fidei ſacramẽta ꝑcepiſſent. Incredulos ad/
monet vt penitentiã de nece ſaluatoris ceteriſq̨ quibus implicant̃ ſceleribꝰ
gerãt: anteq̃ vltio celeſtis vel inuiſibiliter vel etiã viſibiliter irruẽs ꝑcellat.

¶ Quia in circũciſione ordinatus erat iacobus apoſtolus: curauit eos q̇
ex circũciſione erant · ſicut ꝑſentes colloquendo docere. Sic ⁊ abſentes per
epiſtolã conſolari · increpare · inſtruere · corrigere.

¶ Hiero⁹ in martirilogio. Jacobus zebedei ab herode agrippa decolla/
tus gladio interijt. Alfei autẽ filius in ꝑſida defunctus. Tercius aũt qui ẽ
frater domini qui de pinna tẽpli ꝑcipitatus interijt. Idem in expoſitione
eſaye. Due oliue ⁊ tres quattuor. ⁊ quinq̨. xiiij. apoſtoli intelligunt̃. i. xij.
qui a domino electi ſunt. ⁊ terciuſdecimus iacobus qui appellat̃ frater dñi
Paulus quoq̨ apoſtolus vas electionis quartuſdecimus ẽ.

¶ Pro inueſtigatione de. v. marijs. quas agiographia ſepe ꝯmemorat

notandū tres fuerunt ſorores. maria ſcꝫ mater domini. ⁊ maria mater iacobi alphei ⁊ ioſeph. ⁊ maria mater filiorum zebedei ſcilicet maioris iacobi ⁊ iohannis euãgeliſte. Maria mater domini fuit filia ioachim ⁊ anne. quã cleophas fr̃ ioſeph accepit vxorē ioachim defūcto. ⁊ generauit ex ea filiam quã vocauit mariã. deditqꝫ eam cuidã nomine alpheo. Unde ille iacobꝰ minor. qui cognominatus ē iuſtus. ⁊ frater dn̄i dictus: dicit̃ iacobꝰ alphei .i. filius alphei a pr̃e. Deſpõſauit etiã cleophas filiaſtrã ſuã ſcꝫ mariã virginē matrem domini ioſeph fratri ſuo: cuiꝰ virginitatis cuſtos ⁊ ſolatium partus extitit ⁊ nutritor. Maria aūt vxor zebedei ⁊ filia ipſiuſ anne ⁊ cuiuſdam ſalome fuit. qui poſt cleopham habuit eam. vnde legit̃ in euãgelio. Maria iacobi ⁊ ſalome. Maria magdalene ſoror lazari ⁊ marthe fuit. que dn̄i pedes lacrimis ſuis lauit. ⁊ capillis ſuis extersit. Quapꝓter ei ipſe peccator verã ablutionē ⁊ ſpiritalē vnctionē retribuit. de qua dominꝰ ſeptē demones eiecit. Quita vocat̃ egiptiaca cuius ꝓſapia ad pñſens nõ inquirit̃.

Jacobus. Iſte eccleſie hieroſolimitane poſt apoſtolos ad ꝑdicandū miſſus curã ⁊ regimen ſuſcepit.

Duodeci tribubus. Precipuam ſolicitudinem de iſtis habere. ad. xij. ꝑtinebat apoſtolos qui legatione ꝓ domino in circunciſionem fungebantur. Unde ⁊ paulus dicit. Jacobus ⁊ cephas. ⁊ iohannes q̃ videbant̃ colūne eſſe dextras dederūt mihi ⁊ b. ſocietatis. vt nos in gentibus: illi autē in circūciſione ⁊c. Idcirco eis ſcribit precipue. ⁊ quia ipſe a ceteris apoſtolis ſup eos ordinatus erat epūs.

Omne gaudiū. Ne idignemini ſi mali ĩ mundo florent. ſi vos patimini. quia ñ eſt chriſtiane veritatis in tẽporalibus exaltari. ſed potius deprimi. Mali nihil habent in celo. vos nihil in mūdo. Spe illiꝰ boni ad qd̄ tenditis q̇dq̇d ĩ via ꝯtingat gaudere debetis

ſupplantator vicioꝝ vel luctator ſ celebris ꝑſona.

IAcobus dei ac do
† ſ officiū celebre.
mini noſtri iheſu chriſti † ſeruus.
ſ nõ oı̄bus ſed aliquibus de oı̄bus
duodecim tribubus que ſunt ĩ di
† ſ fidem ⁊ ꝯſtantiam. vel vitã eternã optat. ·|· ſ tribulatio in preſenti iuſticiã. in futuro auget coronã ſ nihil ē vnde doleatis. vñ dubitetis
ſperſione † ſalutē. ·|· Omne gaudiū
† ſ quia ex eodē patre ſūt idē habituri ·|· ſ vel a ꝑſecutione. vel a ꝯcuꝑ.
exiſtimate † fratres mei: cū ·|· in ten
† ſ que varie tentant ·|· ſ quaſi ex alto veſtre fidei.
tatiões † varias incideritis. ·|· ſcien
† ſ .i. tribulatio qua fides ꝓbatur ·|· ſ quã exigit fides noſtra ·|· ſ facit intelligere ⁊ habere virtutē patientie.
tes ꝙ † probatio ·|· fidei veſtre ·|· patientiã operatur. Patientia autē
† ſ .i. ꝑfecte opantes facit. ꝓpter hoc quidē ſequit̃: vt ſitis ꝑfecti nõ deficiẽtes in tormẽtis. ⁊ ĩ futuro integri. plenã beatitudinē ſuſcipiẽtes.
† opus ꝑfectum habet: vt ſitis ꝑfecti ⁊ integri in nullo deficientes.
† ſ qua poſſit intelligere ꝙ vtilis ſit tribulatio.
Si quis autē † veſtrum indiget ſa
ſ ſpūm illuminatorē
pientia. poſtulet a deo: qui dat
† ſ pie petentibus. nõ eñ omnis qui dicit mihi. d. d. i. in. r. c. nec omni iuſto dat qd̄ petit. ſi cõtra ſuã ſalutē petat. ſicut paulo cui dictū ē dum peteret ſtimulū tolli. ſufficit tibi gratia. m. ·|· ſ qꝛ dona eius nõ ſunt ad menſurã ·|· ſ fragilitatē.
† oı̄bus ·|· affluenter. ⁊ non ·|· impro
† ſ ipſa ſapiẽtia que de celo venit ·|· ſ ſic credat ⁊ ſic viuat vt dignus ſit exaudiri. qꝛ qui obturat vel declinat aurē ne audiat legē. oratio eius erit execrabilis.
perat. ⁊ † dabit̃ ei. ·|· Poſtulet autē in fide nihil heſitans. Qui autē
† ſ quia a vento tẽtationis mouet̃ vt fluctus.
heſitat ſimiliſ ē fluctui maris † qui
† ſ quoniãquidē qui heſitat ſimilis ē. f. m.
a vento mouet̃. ⁊ circunfert̃. † Nõ

Cum in tenta. ua. A ꝑfectioribus ĩcipit de extrinſecis tentationibus.

Sciẽtes. Ideo tẽtamini aduerſis. vt ꝑ hꝰ ꝓbare poſſitis. ꝙ firmã fidem future retributionis in corde geſtetis. qd̄ ē intelligere virtutē ipſiꝰ patiẽtie.

Probatio fi. ue. pa. ope. Eadem ſentẽtia. ſed ꝯuerſo ordine ĩ paulo legit̃. Scientes ꝙ tribulatio patientiã operatur. Patientia vero ꝓbationem. ꝓbatio vero ſpem. Patientia enim opatur ꝓbationem. quia cuiꝰ patientia ꝑ tribulationes nõ vincit̃. ꝑfectus ꝓbatur. que ſententia hic quoqꝫ dicit̃: patiẽtia opus ꝑfectū habet: ⁊ ꝓbatio opat̃ patientiã. qd̄ ē tribulatio q̃ dat̃ ad ꝓbationē fidei. facit ꝑ patientiã exercen: ꝑ qd̄ fides ꝑfecta ꝓbat̃.

Si quis aūt ueſtrū indi. ſa. Tanta ē vtilitas tribulationū. quã ſi quis ignorat: nõdum illuminat̃ per ſpiritumſanctū. petat igit̃ vt ꝑ ſpiritū ſanctum apiatur ſenſus ſuus: ⁊ cognoſcet qua pietate pater corrigit filios quos recipit. nec quiſqꝫ ꝯſcius ſue fragilitatis diffidat. quia dat omnibus benedicit eñ oẽs timẽtes ſe puſillos cū maioribus. Et quia multi petunt q̃ non merent̃ accipere: ſubdit qualiter petere debent. poſtulet autē in. f. n. he.

Qui aut heſitat. Qui ꝯſcientia peccati preſſus dubitat de premijs celeſtibus: ſupueniẽte vento tentationū: facile deſerit fidei ſtatū. ⁊ ſecundū tentatoris voluntatē diſtrahit̃ ad errorē: ⁊ fit a deo alienus.

Uir duplex. Duplex eſt qui genu ad preces flectit: ⁊ mordente conſcientia de impetratõne diffidit. Duplex qui vult gaudere cū ſeculo: ⁊ gaudere cū deo. qui de bonis q̃ agit nõ deum: ſed fauorem querit. Unde dicit̃ ve ingredientibꝰ terrã duabus vijs.

Diues autem. Diuitem vocat q̇ totam ſpem ĩ diuitijs ponit. non nocet habere diuitias. ſed amare.

Diues autem. Gloriet̃ ironice quaſi non debet gloriari in ſua gloria qua ſuperbit: ⁊ alios opprimit. quia finiẽda eſt ⁊ humilianda in inferno. Uel gloriet̃ in humilitate ſua .i. nõ ſupbiat. ſed humiliet ſe ſub ſeruiendo alijs de diuitijs.

Quoniam ſicut flos fẽni. ⁊c. Iuſtus vt palma floret: iniuſtus vt fẽnū. quia ille manet: hic cito trãſit. Flos iuſti ſpeſ que fructū expectat. radix iuſti charitas que immobilis manet. Mali radix cupiditaſ. floſ delectatio tꝑalium.

Diues in itineri. ⁊c. Uie diuitis temporalia quibus beatificari querit. que cito deſtruẽtur. Ardor ſolis. aduẽtus ſeueri iudicis. vel ĩ morte cuiuſqꝫ impulſus. Uel in iudicio ꝯmuniter. In quo iuſtus vt arbor fructifera mãebit

Beatuſ uir. Quia difficile ē hortari ad ꝯtemptum mundi: ſubdit de magnitudine premij.

† ſ carnalis qui heſitat ·|· ſ ex merito ſ vel hic vel in futuro.
ergo exiſtimet † hõ ille. ꝙ ·|· accipiat
† ſ qui heſitat ñ accipit: quia qui heſitat duplex ē. ⁊ duplex nõ accipit.
aliquid a domino. † Uir duplex a
† ſ facile aduerſis terret̃. ⁊ ꝓſperis irretitur vt a veritate diuertat.
nimo † inconſtans eſt in omnibus vijs ſuis. Glorietur autem frater
† ſ factus pauꝑ ⁊ depreſſus inter malos. hanc humiliationē intelligat apud deū exaltationē.
† humilis in exaltatõne ſua. diueſ autē in humilitate ſua: quoniam
† ſ cito gratiã ſuam amittit ·|· ſ hec gloria. ·|· ſ vere flos cito tranſit. quia.
† ſicut flos fẽni ·|· tranſibit. ·|· Exortꝰ
† ſ iuſticie chriſtus.
eſt † ſol cū ardore ⁊ arefacit fẽnum
† ſ tunc ·|· ſ occidente flore tota pulcritudo feni perit ſ honor ſeculi amici ⁊ talia
† ⁊ flos eiꝰ decidit: ⁊ ·|· decor vultꝰ
† ſ in actibus ꝑibit. quia iter dn̄i rectū negligit.
eius deꝑijt. Ita ⁊ diues † in itineribus ſuis marceſcit. † Beatꝰ vir
† ſ vere debetis pati tentationē.
† ſ quia ꝑ exerciciū tentationū ꝓbatur ĩ fide ꝑfectus. ꝓpter qd̄ etiã tentatur.
† qui ſuffert tentationē. quoniam
† ſ verus fidelis ꝑ tentationem ·|· ſ vt trium ꝓbatores.
cum † ꝓbatus fuerit ·|· accipiet coronã: vite quã † repromiſit deus di
† ſ ꝑ ꝓphetas et apoſtolos
† ſ nõ mundana ·|· ſ cū tentatione interiori capiatur.
ligẽtibus † ſe. Nemo cū ·|· tentatur.
† ſ quaſi deus ĩmittat malas cogitationes.
dicat quoniã a † deo tentet̃. Deus
† ſ nõ eſt immiſſor ·|· ſ tẽtamentoꝝ.
enim † intentator ·|· maloꝝ eſt. Ipſe
† ſ nullum in tentationē inducit.
enim † neminem tentat. Unuſquiſ
† ſ a deo nullus ſed potius ·|· ſ vel cū caro ſuauia ſibi querit. vel cū diabolus incẽtiua ĩmittit
qꝫ † tentatur ·|· a concupiſcentia ſua
† ſ a recto itinere ·|· ſ ad malum
† abſtractus ⁊ ·|· illectus. deinde

Beatuſ uir qui. Non ſolū verbera ⁊ carceres debetis pati: ſed ⁊ amiſſionē rerū temꝑalium. que ſunt viles ⁊ trãſitorie. ⁊ amatores eaꝝ puniẽdi.

Nemo cū tentatur. Hactenus de tentationibus exterioribꝰ. Nunc de illis quas interius inſtigante diabolo. vel etiã fragilitate nature toleramus. Ubi etiã illoꝝ errorē deſtruit. qui dicebãt malas cogitationes ſicut ⁊ bonas a deo nobis inſpirari. ⁊ hominē quaſi ex neceſſitate peccare.

Quoniã a deo tente. Exteriorem tentationē ĩmittit deus ad ꝓbationem ſuoꝝ. interiorē vero qua ſepe ꝯcipitur furtū. adulteriū. homicidiū nõ immittit deus.

Unuſquiſqꝫ tenta. Duo ſunt genera tentationū. Unū qd̄ ꝓbat. ſecundū qd̄ tentauit deus abraam. Aliud qd̄ decipit. ſecundum quod deus neminem tentat.

Cum ſuꝑ fundamentū lignū fẽnum. ſtipulam edificamus: diabolus ſuppõit incendiū. edificemꝰ aurū. argentū. lapides. pre. ⁊ tentare nõ audet